

การจัดที่ดินให้คน (ไม่) จน

OSI BASSANU
การจัดที่ดิน
ให้คน(ไม่)จน น.7...

นโยบายใหม่เอี่ยมของพรรคประชา
ธิปไตยที่จะจัดที่ดินให้คนให้กับ
ประชาชนโดยให้สิทธิที่ทำการ (ส.ป.ก.) ได้
สร้างความฮือฮาใหม่ นับว่าเป็นความกล้า
หาญที่จะแก้ไขปัญหาคูหาของประชาชน
โดยไม่กังวลกับแผลเก่า

ในกรณีนโยบายที่ทำการต้องแยกประเด็น
เป้าหมายระหว่าง (1) เพื่อขจัดความยากจน
และ (2) เพื่อแก้ไขปัญหาคูหาข้อขัดแย้งด้านที่
ทำการระหว่างรัฐกับประชาชน

ประเด็นแรกเป็นเรื่องประชาชนเคราะห์
ส่วนประเด็นที่ 2 เป็นเรื่องการจัดการซึ่ง
ต้องแยกแยะว่าใครถูกใครผิดระหว่างการทำ
ประกาศพื้นที่อนุรักษ์ซึ่งทับซ้อนกับที่ทำการ
ของประชาชน หรือประชาชนบุกรุกที่ดิน
ของรัฐ

สำหรับบางกลุ่มบางพื้นที่ เป้าหมายทั้ง
สองอาจอยู่ในกลุ่มเดียวกัน
เราลองมาดูสมมติฐานแรกก่อน

ความเห็นจากหลายๆ ฝ่าย ตั้งแต่ฝ่าย
วิชาการของรัฐและอาจารย์มหาวิทยาลัย
รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่าการแจกที่ดิน
ไม่ใช่วิธีแก้จนหากผู้ได้รับแจกที่ดินเป็นคนจน
แล้วไร้ โอกาสที่จะหาเงินโดยการปลูก
ทำการเกษตรในที่ ส.ป.ก. ก็แทบจะไม่มีเลย

การจัดที่ดินให้กับคนจนไม่น่าจะเป็นวิธี
การแก้ไขความยากจนอีกต่อไปเพราะ
หนึ่ง ผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบทก็ได้พึ่ง
พึ่งการเกษตรเป็นหลักเท่าแต่ก่อน ตั้งแต่ปี
พ.ศ.2547 รายได้นอกเกษตรของคนชนบท
สูงถึงร้อยละ 60 ของรายได้ครัวเรือน แม้
เกษตรกรจะนับการเกษตรเป็นอาชีพหลัก แต่
อาชีพรองมักจะมีสัดส่วนในรายได้สูงกว่า
รายได้จากการเกษตร

สอง การแจกที่ดินแต่อย่างเดียวกับ
คนจน ไม่สามารถขจัดความยากจนได้ เพราะ
การทำกรเกษตรในปัจจุบันที่ก่อให้เกิดรายได้
สูงพื้นที่ดินเส้นรายได้ของความยากจน ต้อง
อาศัยองค์ประกอบนอกเหนือจากที่ดินอีกมาก

เช่น ทุน เทคโนโลยี และที่สำคัญคือ ทักษะ
ของเกษตรกรเอง เพราะเกษตรกรที่ให้มีผล
ตอบแทนสูงในปัจจุบันมักเป็นเกษตรกร
ประณีต และลงทุนสูง เช่น ไม้ดอกไม้ประดับ
ผักผลไม้

สาม ที่ดินที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินได้รับ
มอบมาจากกรมป่าไม้และยังมีได้แจกจ่ายให้
แก่เกษตรกร ถึงแม้ว่าจะไม่มีเจ้าของตาม
กฎหมาย แต่ก็มีเจ้าของโดยพฤตินัยอยู่แล้ว
ทุกตารางนิ้ว ดังนั้น การจัดการที่ดินจึง
เป็นการจัดการที่ดินให้แก่ผู้ที่ครอบครองอยู่
แล้ว ที่ดินที่จัดให้กับผู้ที่มีได้ทำกินอยู่เดิม คือ
ผู้ที่ไร้ที่ทำกินมีอยู่น้อยมากเพราะต้องจัดซื้อ
จากเอกชน ในบรรดาที่ดินกว่า 40 ล้านไร่
ที่แจกจ่ายให้เกษตรกร เป็นที่ให้ผู้ไร้ที่ทำกิน
เพียง 5 แสนไร่เท่านั้น

ที่ดินที่ ส.ป.ก.ได้รับมอบมาจากกรมป่าไม้
ที่ยังมีได้จัดสรรออกไป ล้วนแต่เป็นที่ดินที่มี
ผู้ครอบครอง (โดยพฤตินัย) เป็นแปลงใหญ่
ซึ่งครอบครองโดยผู้มีอิทธิพลหรือผู้มีมือบ
สนับสนุน การจัดที่ดินกลุ่มนี้ที่มีประมาณ 5
ล้านไร่ จึงยังคาราคาซังอยู่

จริงอยู่ คนจนมักเป็นเกษตรกร แต่
เกษตรกรไม่ใช่คนจนเสมอไป อาจารย์อัมมาร
สยามวาลา ยังเคยฟันธงไปอีกว่า ถ้าคิดจะ
ช่วยคนจนจริงๆ ละก็ ที่ดินที่สำนักงานปฏิรูป

ที่ดินยังจัดสรรไม่เสร็จจำนวน 5 ล้านไร่ ให้
นำออกประมูลขายเสีย แล้วเอาเงินนั้นมาช่วย
คนจนยังจะดีเสียกว่า

การปฏิรูปที่ดินให้คนจนที่เกิดประสิทธิผล
ต้องมีกลไกและกระบวนการการมีส่วนร่วม
ภายในพื้นที่เพื่อดูแลให้การกระจายที่ดินทั้ง
ในเรื่องขนาด รูปแบบ และผู้ได้รับประโยชน์
มีความยืดหยุ่นเป็นไปอย่างทั่วถึงและเป็น
ธรรมมากขึ้น

แต่ในนโยบายใหม่ของรัฐบาลอภิสิทธิ์นั้น มี
ลักษณะที่สำคัญสามประการคือ หนึ่ง ไม่เน้น
คนยากจน แต่เน้นที่เกษตรกร สอง ขนาด
ของที่ดินสูงสุดที่อาจได้รับแจกสูงถึง 100 ไร่
สาม รัฐจะจัดสรรที่ดินให้เกษตรกรที่ครอบ
ครองอยู่แล้วไม่เกินรายละ 50 ไร่

ผู้เชี่ยวชาญชี้ว่าใช้ที่ดินขนาดนี้ก็จะเอาที่ดิน
มาจากไหน

ขอเสนอของรัฐบาลชุดนี้ เป็นที่แน่ชัดว่า
เป็นการแก้ไขปัญหาคูหาข้อขัดแย้งด้านที่ดิน
คือเป้าหมายที่ 2 ไม่ใช่สงเคราะห์เกษตรกร
ยากจน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญก็เห็นด้วยว่าต้องแก้ไขให้
จบสิ้นเสียที

ที่ดินใดที่ชาวบ้านอยู่ก่อนการประกาศ
เป็นเขตอนุรักษ์ก็ต้องมอบกรรมสิทธิ์ให้ชาว
บ้านไป

มติชน

Matichon

Circulation: 830,000

Ad Rate: (FC) 1,550 (BW) 1,100

Section: First Section/กระแสรวทัศน์

วันที่: พุธ 28 มกราคม 2552

ปีที่: 32

ฉบับที่: 11281

หน้า: 7(บน)

Col.Inch: 87

ADValue: (B/W) 95,700

(FC) 134,850

PRValue(x3): (B/W) 287,100

(FC) 404,550

หัวข้อข่าว: การจัดที่ดินให้คน(ไม่)จน

แต่ที่ใดที่ชาวบ้านเข้าไปถือครองที่ดินในเขตอนุรักษ์ หากไม่ใช่คนจนแล้วก็ไม่เห็นต้องไปแจกฟรี หากแต่ควรมอบให้เฉพาะสิทธิที่ทำกินที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี เพื่อเป็นการชดเชยการลงทุนที่ทำไปแล้ว

ทั้งนี้ผู้รับมอบต้องใช้ที่ดินตามเงื่อนไขที่ตกลงกันคือ การเกษตร และเมื่อต่อสัญญาก็ต้องทำข้อตกลงการใช้ดินใหม่ และต้องตกลงค่าการออกกรรมสิทธิ์ของที่ดิน ส.ป.ก. ควรออกเป็นกรรมสิทธิ์ของราชการคือ ราชพัสดุไว้เลย และจัดทำแผนที่ที่ดินและกรรมสิทธิ์ให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการยกย้ายถ่ายเทในภายหลัง

ที่ไม่ยกที่ ส.ป.ก.ให้เกษตรกรที่ไม่จน เพราะไม่มีเหตุผลอันใดที่จะยกที่ดินของส่วนรวมไปให้คนไม่จนเป็นส่วนตัว หากจะอ้างว่าได้หักล้างทางฟงลงทุนลงแรงไว้แล้ว ก็ได้ให้สิทธิการใช้ที่ดินฟรีไว้แล้วถึง 25 ปี การลงทุนทางการเกษตรส่วนใหญ่จะได้ผลตอบแทนคืนก่อน 25 ปี แต่ที่ไม่อยากคืนที่ดินกัน ก็คงเพราะที่ดินขึ้นราคา เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่ดินเปลี่ยนจากการเกษตรไปเป็นรีสอร์ท บ้านจัดสรร ฯลฯ

การจัดการที่ทำกินให้ทั้งคนจน และคนไม่จนก็เป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะทำให้เกิดประสิทธิภาพและความเป็นธรรม ถ้าพรรคประชาธิปัตย์จะขึ้นอาสาที่ต้องสวมหัวใจสิงห์ แต่สำหรับผู้เขียนแล้ว ไม่อยากให้แจกที่ดินทั้งคนจนและคนไม่จน เพราะไม่ได้แก้ปัญหาอะไรเลย แต่มองยังเป็นสาเหตุของสิ้นหนีมหาเมืองได้อีกด้วย!!

แต่ถ้าจะคิดจัดการที่ดินแล้วละก็ อย่าลืมจัดการที่ดินที่ฝรั่งไปยึดครองบนภูเขาอย่างไม่กลัวว่าจะเป็นภาระหักหาญใจคนไทยที่ภูเก็กระยะปี และสมัย เพราะที่เหล่านั้นล้วนเป็นที่อนุรักษ์ มีเขื่อนั้นคนไทยจะเกิดคำถาม ทำไมคนไทยทำกินไม่ได้ แต่ฝรั่งกลับมาสร้างรีสอร์ทที่อยู่ได้ แต่มองยังเป็นโรงแรมประเภท time sharing อีกด้วย

กรณีเช่นนี้ไม่ต้องไปแจก ส.ป.ก.หรอก แต่ควรขอให้ DSI ไปลุยเถี่ยเลย!

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด

สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่